

ГО «Екологічні новини»

ГС «Український Альянс Нуль Відходів»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З РОЗРОБКИ
МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ БІОВІДХОДАМИ:
АЛГОРИТМ ТА ШАБЛОН ДЛЯ ГРОМАД

Практичний інструмент у сфері управління біовідходами

2025

Іванова В., Кундельська Т., Машкова О. Методичні рекомендації з розробки місцевого плану управління біовідходами: алгоритм та шаблон для громад. Практичний інструмент у сфері управління біовідходами. – ГО «Екологічні новини»: 2025 - 72 с.

Рецензенти:

Віктор Клід – кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри лісового та аграрного менеджменту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

Ірина Єкіменко – начальниця відділу житлово-комунального господарства та комунального майна Менської міської ради

Владислав Кривешко – староста Вінницько-Хутірського старостинського округу Вінницької міської ради

Власюк Майя – головна спеціалістка, заступниця старости Вінницько-Хутірського старостинського округу Вінницької міської ради

Цей документ є результатом роботи в межах проєктів [Кращі практики управління біовідходами в малих громадах України](#), [Fork to Farm](#), які реалізовувались ГО «Екологічні новини» у 2 етапи (квітень – листопад 2024 року, грудень 2024 – грудень 2025 року) за підтримки [Zero Waste Alliance Ukraine](#), [Zero Waste Europe](#) та [European Climate Foundation](#).

Метою розробки методичних рекомендацій було надання органам місцевого самоврядування практичного інструменту та покрокового алгоритму, що допоможуть **налаштувати систему управління біовідходами** та можуть бути використані як окремий **розділ Місцевого плану управління відходами**.

Громадська організація «Екологічні новини» (м. Херсон), створена у 2020 році, є неприбутковою інституцією, що працює у сфері сталого розвитку. Їхня основна мета полягає у формуванні екологічної культури шляхом впровадження практик відповідального споживання, запобігання утворенню відходів та ефективного управління ними. Діяльність організації охоплює як широкі верстви населення, так і професійні спільноти – екологів, освітян та представників органів місцевого самоврядування. Проєкти реалізуються у багатьох громадах України та спрямовані на підвищення рівня екологічної компетентності, вдосконалення інфраструктурних рішень і залучення громадськості та фахівців до практичних дій у сфері сталого розвитку.

Сайт: <https://econews.org.ua/>
[Facebook](#), [Instagram](#), [Telegram](#)
E-mail: econews.go@gmail.com

Думки, висновки та рекомендації належать авторкам цього дослідження і не обов'язково відображають позицію ГС «Український Альянс Нуль Відходів» (Zero Waste Alliance Ukraine), Zero Waste Europe. Відповідальність за зміст публікації несе виключно ГО «Екологічні новини».

©ГО «Екологічні новини», 2025

©В. Іванова, 2025

©Т. Кундельська, 2025

©О. Машкова, 2025

ЗМІСТ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ	4
ВСТУП	5
АЛГОРИТМ РОЗРОБКИ МІСЦЕВОГО ПЛАНУУПРАВЛІННЯ БІОВІДХОДАМИ	7
1. Підготовчий етап:	7
2. Оцінка/Аналіз поточного стану управління біовідходами в громаді:	8
3. Визначення цілей:	9
4. Розробка заходів:	9
5. Реалізація, моніторинг, оцінка та коригування МПУБВ:	12
ШАБЛОН ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ БІОВІДХОДАМИ	13
ВИСНОВКИ ТА ПРОГНОЗОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	25
ДОДАТКИ	30

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

ГО – громадська організація
ГС – громадська спілка
ЖКГ – житлово-комунальне господарство
ЗУ – Закон України
КМУ – Кабінет Міністрів України
КП – комунальне підприємство
МБО – механіко-біологічна обробка
МПУБВ – Місцевий план управління біовідходами
МПУВ – Місцевий план управління відходами
НПБ – нормативно-правова база
НПУВ – Національний план управління відходами
НУО – неурядові організації
ОВВ – органи виконавчої влади
ОВД – оцінка впливів на довкілля
ОДА/ОВА – Обласна державна/військова адміністрація
ОМС – органи місцевого самоврядування
ОНПС – (фонд) охорони навколишнього природного середовища
ПВ – побутові відходи
РВВ – розширена відповідальність виробника
РПУВ – Регіональний план управління відходами
ТГ – територіальна громада
ТЕО – техніко-економічне обґрунтування

ВСТУП

Органи місцевого самоврядування сьогодні отримали нові виклики у сфері управління сміттєвими рештками. Відповідно до **Закону України «Про управління відходами» (2022 р.)** [1] та положень **Національного плану управління відходами до 2033 року** [2], кожна громада має розробити власний Місцевий план управління відходами (далі – МПУВ) [3]. Це складна робота, яка охоплює різні потоки відходів і потребує системного підходу.

На практиці громади часто стикаються з труднощами: бракує фахівців, обмежені ресурси не завжди дозволяють замовляти розробку планів у сторонніх організацій, а складність завдання призводить до формальних методів, які не працюють у реальному житті. Саме тому важливо мати зрозумілий і доступний інструмент, який допоможе перейти від вимог законодавства до конкретних дій.

Найбільш логічним і практичним стартом є **біовідходи**. Вони становлять найбільшу частку побутових відходів (далі – ПВ) відповідно до досліджень морфологічного складу. [4, 5, 6] Належне управління ними дає швидкий результат: зменшує навантаження на полігони, економить кошти місцевого бюджету, створює додаткову цінність у вигляді компосту, органічних добрив та біогазу. Організація збору та переробки біовідходів є відносно простою і доступною для більшості громад.

Ці **Методичні рекомендації з розробки Місцевого плану управління біовідходами** (далі – МПУВБ) є практичним продовженням стратегічних напрацювань, викладених у «**Дорожній карті управління біовідходами в малих громадах України**» [7]. Якщо Дорожня карта окреслила напрям руху, то ці рекомендації пропонують конкретний інструмент для його реалізації.

Документ узгоджений із **Методичними рекомендаціями з написання МПУВ** [3], що визначають структуру та формат місцевих планів. Це означає, що громада, використовуючи запропонований алгоритм і шаблон, одразу отримує готовий розділ «Управління біовідходами» для інтеграції у МПУВ.

Алгоритм дає покрокове пояснення, як організувати роботу: від аналізу поточного стану до визначення цілей і заходів. **Шаблон** забезпечує практичну форму, заповнивши яку можна перетворити рекомендації на конкретний порядок дій. Таким чином, громади отримують інструмент, котрий дозволяє уникнути зайвих витрат часу й ресурсів та забезпечує відповідність законодавчим вимогам.

Рекомендації підготовлені як орієнтир для громад, які прагнуть налагодити системне та прозоре управління біовідходами. Вони допоможуть крок за кроком зорієнтуватися у процесі – від перших етапів формування робочої групи до аналізу поточного стану системи управління біовідходами та

планування і моніторингу конкретних заходів.

Ми прагнули зробити їх максимально практичними: кожен етап містить чіткі дії, рекомендації та пояснення, чому вони важливі. Це дозволить уникнути хаотичних рішень і забезпечить узгодженість між владою, бізнесом, науковцями та громадськістю.

АЛГОРИТМ РОЗРОБКИ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ БІОВІДХОДАМИ

1. Підготовчий етап:

1.1. Старт інформаційної кампанії про початок розробки МПУБВ та залучення громадськості. Органи місцевого самоврядування (далі - ОМС) мають офіційно оголосити про старт розробки МПУБВ.

Основні дії:

1. **Публікація оголошення** на офіційному вебсайті громади, на сторінках ОМС у соціальних мережах та в місцевих медіа.
2. Оголошення має містити **мету** розробки МПУБВ, **очікувані результати** та **заклик** до представників місцевої влади, бізнесу, громадських організацій та фахівців, активних жителів долучитися до робочої групи.
3. Забезпечити можливість для громадськості **надати пропозиції** щодо змісту МПУБВ на початковому етапі (згідно зі ст. 21 ЗУ «Про управління відходами» щодо інформування громадськості) [1].

1.2. Сформувати міжсекторальну **робочу групу** для розробки та реалізації плану управління біовідходами із залученням представників місцевої влади, бізнесу, громадськості. Створення групи має бути офіційно затверджене **наказом** чи **розпорядженням** голови територіальної громади.

До її складу для розробки та реалізації МПУБВ рекомендовано включати таких представників:

1. **Управлінський блок:** органи місцевого самоврядування у складі керівництва громади (голова, заступники).
Компетенції та обґрунтування: забезпечення управлінської підтримки та прийняття рішень.
2. **Інфраструктурний та Комунальний блок:** відділ інфраструктури, ЖКГ, благоустрою, представники КП у сфері управління відходами.
Компетенції та обґрунтування: відповідальність за реалізацію заходів МПУБВ, збирання та перевезення побутових відходів, розрахунок норм надання послуги з їх управління (ст. 22 ЗУ «Про управління відходами») [1].
3. **Планувальний та Екологічний блок:** представники відділу/департаменту екології, архітектури, містобудування.
Компетенції та обґрунтування: забезпечення виконання планів і програм у сфері управління відходами, а також розробка об'єктів оброблення відходів (ст. 23 ЗУ «Про управління відходами») [1].
4. **Фінансовий та Інвестиційний блок:** представники відділу розвитку та інвестицій/інновацій, юристи, бухгалтери.
Компетенції та обґрунтування: створення інвестиційних програм та

порядку формування тарифів на послугу (ст. 22 ЗУ «Про управління відходами») [1].

5. **Комунікаційний та Освітній блок:** представники відділу комунікації, освіти.

Компетенції та обґрунтування: надання публічного доступу до узагальнених даних, інформування громадськості (ст. 21 ЗУ «Про управління відходами») [1] та реалізація просвітницьких заходів.

6. **Бізнес блок:** суб'єкти господарювання сфери управління відходами, зокрема представники перевізників відходів, заготівельників, підприємств відновлення (переробників) та місць видалення відходів.

Компетенції та обґрунтування: участь у плануванні потужностей для оброблення та забезпечення дотримання правил і режиму експлуатації об'єктів.

7. **Блок Науки та Громадського сектору:** науковці, екоактивісти, фахівці-екологи, представники громадських організацій та асоціацій, активні місцеві мешканці, яких цікавить сфера управління відходами.

Компетенції та обґрунтування: забезпечення експертної якості МПУБВ та його прозорості для суспільства.

2. Оцінка/Аналіз поточного стану управління біовідходами в громаді:

2.1. Надати опис земельного фонду та елементів екомережі, що потенційно можуть формувати біовідходи, відповідно до ЗУ «Про екологічну мережу» [8].

2.2. На основі звіту з інвентаризації зелених насаджень відповідно до Інструкції з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України [9], описати обсяги відходів, що формуються у зелених зонах. Якщо в громаді не відбувалася інвентаризація, то потрібно запланувати її проведення.

2.3. Визначити джерела й об'єми біовідходів, які утворюються в громаді за категоріями:

- а) біологічні відходи у складі побутових (харчові, зелених насаджень);
- б) рослинні відходи сільського та лісового господарства, харчової та деревообробної промисловості;
- в) відходи, що біологічно розкладаються (зокрема тваринного походження).

Найточнішим методом оцінки кількості утворення біологічних відходів у складі побутових у громаді є дослідження морфологічного складу відповідно до [Методичних рекомендацій з визначення морфологічного складу побутових відходів](#) [10]. Якщо в громаді не проводився подібний аналіз, то потрібно його обов'язково запланувати, а до того провести розрахункову оцінку, скориставшись усередненими показниками [4, 5, 6]. Кількість рослинних відходів сільського та лісового господарств, харчової та деревообробної промисловостей, відходів, що біологічно розкладаються визначається відповідно до декларацій, наведених на єдиній державній онлайн-платформі «Екосистема» [11].

2.4. Провести **аудит** існуючої інфраструктури для збирання, перевезення та оброблення біовідходів: кількість сміттєзбиральної техніки, контейнерів для роздільного збирання відходів (зокрема для біовідходів), наявність компостерів (індивідуальних, громадських), біогазових установок, подрібнювачів для гілок, установок для брикетування чи пелетування відходів деревини, лушпиння і т.п., видалення біовідходів (діючі полігони, сміттєзвалища). Також необхідно оцінити логістичні маршрути для охоплення послугою всіх мешканців громади.

2.5. Здійснити **опитування** серед жителів для визначення рівня обізнаності в сфері управління біовідходами. Встановити, які методи комунікації зручні для населення з питань поширення інформації.

3. Визначення цілей:

Проведені аудит кількості утворення біовідходів, наявної інфраструктури, опитування мешканців дають громадам цілісне уявлення про поточний стан системи. На основі цього аналізу робоча група отримує фактичні дані, які є початком для формування цілей МПУБВ.

Важливо підкреслити, що вони не визначаються довільно і повинні спиратися на:

- ієрархію управління відходами, закріплену у законодавстві [1];
- Національний план управління відходами до 2033 року, що визначає стратегічні орієнтири для всієї країни [2];
- Регіональний план управління відходами (РПУВ) відповідної області [12], який задає напрямок для місцевих рішень.

У такий спосіб громада формує свої цілі, спираючись на реальний стан справ та узгоджуючи їх з національними та регіональними пріоритетами. Це забезпечує узгодженість дій на всіх рівнях та дозволяє досягати результатів, які будуть вимірними, досяжними й орієнтованими на практичний ефект.

4. Розробка заходів:

4.1. Заходи із запобігання утворенню біовідходів. Відповідно до ієрархії управління відходами, закріпленої у Законі України «Про управління відходами» [1] та Національному плані управління відходами до 2033 року [2], **запобігання** є пріоритетним етапом. Планується також формування Методичних рекомендацій сталого споживання (2027 рік) [2].

Рекомендовані заходи:

1. **Впровадження моделі «зелених закупівель»:** для закладів освіти, медицини та інших бюджетних установ громади рекомендовано включити до тендерних вимог пункти про мінімізацію харчових залишків та надлишкового пакування. Ми рекомендуємо використовувати, зокрема, готові технічні специфікації та вимоги, розроблені експертами Prozorro [13].

Очікуваний результат: зменшення обсягів харчових відходів у бюджетному секторі на 10 – 15%.

2. **Стимулювання фудшерингу та редистрибуції їжі:** органам місцевого самоврядування варто сприяти співпраці локального бізнесу (маркети, кафе, пекарні) з благодійними організаціями чи їдальнями для передачі надлишків продуктів до моменту втрати ними споживчих властивостей.

Очікуваний результат: зменшення обсягів списання продуктів харчування, що потрапляють у сміттєві контейнери.

3. **Перехід на природоорієнтовані рішення у догляді за зеленими зонами [14, 15]:** впровадження практик сталого садівництва в межах громади: мульчування трави безпосередньо на місці скошування (залишення подрібненої трави на газонах для підживлення ґрунту) та використання опалого листя для природного захисту кореневої системи дерев у паркових зонах.

Очікуваний результат: мінімізація потреби у зборі, завантаженні та вивезенні «зелених відходів» з територій загального користування.

4.2. Інфраструктурні заходи. Цей блок має охоплювати заходи, спрямовані на створення фізичних умов для роздільного збирання та оброблення біовідходів, з особливим акцентом на децентралізовані рішення:

- **Стимулювання індивідуального компостування:** забезпечення та заохочування облаштування компостерних ям, куп, компостерів у приватних домогосподарствах, згідно із затвердженими Правилами компостування біовідходів їх утворювачами [16].
- **Встановлення громадських компостерів:** поступове розміщення громадських компостерів у 100% комунальних підприємств (заклади освіти, культури, торгівлі, медичні заклади, цвинтарі).
- **Організація роботи з відходами зелених насаджень:**
  1. Закупівля комунального подрібнювача для гілок.
  2. Розробка та запровадження сезонних графіків використання подрібнювача в ТГ, з можливістю обслуговування опорних точок (локацій/майданчиків) для збору гілля.
  3. Забезпечення використання отриманої щепи для мульчування зелених насаджень у громаді, брикетування або надання населенню як палива.
- **Впровадження централізованого збору (за потреби):** створення майданчиків/контейнерних майданчиків для роздільного збирання біовідходів (наприклад, для багатоквартирної забудови або ринків), з використанням контейнерів коричневого кольору [17].
- **Планування великих об'єктів (довгостроково):** розробка Техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) та Оцінки впливу на довкілля (ОВД) [18] для створення/ модернізації *майданчика для компостування/ компостувальної станції* або встановлення *біогазової установки* (наприклад, на полігоні чи сільськогосподарських підприємствах).

4.3. Місцеві нормативні та освітньо-інформаційні заходи. Цей блок

включає рішення, спрямовані на зміну ставлення населення до біовідходів та вдосконалення місцевої нормативно-правової бази (НПБ), та проведення освітньо-інформаційних заходів відповідно до ієрархії управління відходами.

- **Удосконалення місцевої НПБ:**

1. Розробка *Політики закупівель* з урахуванням ієрархії управління відходами, де пріоритетом є запобігання утворенню біовідходів [13]
2. Розробка/оновлення *Програми охорони навколишнього природного середовища* ТГ з розділами «Управління побутовими відходами (включно з біовідходами)».
3. Розробка *Рішення про заборону спалювання біовідходів* на території громади та щорічне проведення відповідних інструктажів та комунікаційних кампаній [7].

- **Освітні та інформаційно-просвітницькі заходи:**

1. Розробка та реалізація *Комунікаційного плану* ТГ на тему управління відходами (включно з розділом щодо біовідходів) [19-21].
2. Проведення тренінгів/навчання для мешканців щодо переваг роздільного збирання та компостування.
3. Проведення цільових інформаційних кампаній «Не пали – компостуй!» у періоди спалювання (серпень – листопад, березень – квітень) для всіх цільових груп (діти, працездатне населення, люди похилого віку).

4.4. Фінансові та економічні заходи. Цей блок має бути спрямований на забезпечення фінансової сталості системи та створення економічних стимулів для населення та бізнесу.

1. **Розробка бюджету та пошук фінансування:** планування бюджету та пошук джерел фінансування для реалізації МПУБВ (місцевий бюджет, інші не заборонені відповідно до Статті 55 ЗУ «Про управління відходами») [1].
2. **Коригування тарифної політики:**
  - Перегляд/коригування норм і тарифів на послугу управління побутовими відходами відповідно до змін у законодавстві із врахуванням роздільного збору відходів, зокрема біологічних [22, 23].
  - Розробка механізмів економічного стимулювання для населення та бізнесу:
    - Впровадження принципу «Плати за те, скільки викидаєш» (РАУТ) для приватного сектору та підприємств, які сортують/компостують [7].
    - Надання пільгових умов користування комунальним подрібнювачем для жителів, які мають договори на вивезення ПВ.
    - Розробка економічних стимулів для встановлення громадських компостерів та біогазових установок на приватних підприємствах.

5. Реалізація, моніторинг, оцінка та коригування МПУБВ:

5.1. Реалізація: описати конкретні кроки та заходи, які будуть здійснені для досягнення цілей плану, визначити відповідальних за реалізацію кожного етапу, встановити конкретні терміни і джерела фінансування для їх виконання.

5.2. Моніторинг та оцінка: впровадити системи моніторингу та оцінки для відстеження прогресу реалізації МПУБВ з метою ефективності заходів. Сюди входять регулярні звіти, аналіз результатів та внесення коректив у разі необхідності.

5.3. Коригування плану: порівняти досягнуті результати з початковими цілями, внесення змін на основі зворотнього зв'язку від громади та даних моніторингу.

ШАБЛОН ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ БІОВІДХОДАМИ

Титульна сторінка:

(Назва плану, назва та логотип громади, строк, дата, відповідальні особи, контактна інформація).

Вступ:

(Мета та завдання МПУБВ (з акцентом на громаду), виділити проблемні питання громади у сфері управління біовідходами, вказати на виконання яких законодавчих вимог розробляється МПУБВ)

Нормативна база:

Вказати, що законодавчим підґрунтям для розроблення МПУБВ .....ТГ є:

- Закон України «Про управління відходами» № 2320-ІХ від 20.06.2022 року [1];
- Національний план управління відходами в Україні до 2033 року [2];
- Регіональний план управління відходами у ..... області до ..... року;
- Методичні рекомендації з розроблення місцевих планів управління відходами, затверджені Наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України № 288 від 15.03.2024 [3].
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 року № 280/97 [24].
- Закон України «Про благоустрій населених пунктів» від 06.09.2005 року № 2807-ІV [25].
- Закон України «Про землеустрій» (ст. 54 та ін.), 2003, № 36 [26].
- Закон України «Про охорону земель» (ст. 52 та ін.), 2003, № 39 [27].
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», 1991, № 41 [28].
- Закон України «Про природно-заповідний фонд України», 1992, № 34 [29].
- Закон України «Про екологічну мережу України», 2004, № 45 [8].
- Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів, що затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 24.07.1996 № 379/1404 [30].

Метою розробки МПУБВ (приклад) є створення цілісної системи управління біовідходами в громаді на основі законодавчо встановленої ієрархії, що забезпечить максимальне повернення органічної складової у господарський обіг (через компостування та рециклінг). Це зменшить захоронення біовідходів на полігонах та мінімізує викиди парникових газів, сприяючи кліматичній стійкості громади.

Основними завданнями реалізації МПУБВ є (приклад):

1. **Пріоритезація запобігання утворенню біовідходів:** впровадження заходів, спрямованих на раціональне споживання продуктів харчування, підтримка ініціатив із редистрибуції їжі (фудшерінг) та впровадження моделі «зелених закупівель» у бюджетних установах громади для мінімізації харчових залишків.
2. **Впровадження природоорієнтованих рішень у догляді за зеленими насадженнями:** популяризація практик сталого садівництва та паркового господарства (мульчування трави на місці, залишення листя під деревами), що дозволять зменшити утворення «зелених відходів» на територіях загального користування.
3. **Заохочення до індивідуального (домашнього) компостування:** підтримка жителів (переважно одноквартирної забудови) в облаштуванні індивідуальних компостерів для переробки біовідходів на власних ділянках.
4. **Запровадження роздільного збирання відходів:** організація збору біовідходів «біля джерела» (харчових та зелених насаджень) для ринків, закладів харчування, паркових зон, жителів багатоквартирної забудови тощо.
5. **Розбудова інфраструктури оброблення:** створення системи громадського компостування і, за потреби, муніципальної компостувальної станції, залучення інвестицій для будівництва біогазових установок.
6. **Управління специфічними потоками:** налагодження системи безпечного управління рослинними відходами сільського та лісового господарства, харчової та деревообробної промисловості, іншими відходами, що біологічно розкладаються.
7. **Економічне стимулювання:** розробка тарифної політики та механізмів, що заохочують мешканців і бізнес до сортування біовідходів (наприклад, принцип «Плати за те, скільки викидаєш»).
8. **Інформаційно-просвітницька робота:** підвищення рівня екологічної грамотності населення через кампанії «Не пали – компостуй!» та навчання практикам запобігання утворенню біовідходів.
9. **Контроль та моніторинг:** впровадження системи щорічної оцінки ефективності управління біовідходами на основі кількісних індикаторів та відкритої звітності.

Рекомендовану структуру МПУБВ наведено у **Додатку 1** до цих Методичних рекомендацій.

Розділ I. Характеристика територіальної громади

Джерела інформації для розділу: використовуються дані державного статистичного обліку, згідно ЗУ «Про офіційну статистику» [31], а також такі програмні документи, як Статут, Паспорт та Стратегія розвитку громади, розроблені відповідно до ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» [24] та ЗУ «Про засади державної регіональної політики» [32].

У цьому розділі наводяться базові параметри громади, що є фундаментом для розрахунку обсягів утворення відходів/біовідходів, проєктування логістичних маршрутів та оцінки фінансової спроможності впровадження системи.

1.1. Адміністративно-територіальний устрій, демографічна та соціальна характеристика

Демографічний аналіз: наводиться чисельність населення за типами поселень. Аналіз динаміки розвитку за останні 10 років.

- *Важливе уточнення:* оскільки більшість ТГ у поточному форматі сформовані протягом 2019 – 2020 років, за відсутності технічної можливості ретроспективного аналізу, дані подаються за фактичний період функціонування громади (з моменту її утворення).
- Фактичні та прогнозні дані чисельності населення узагальнюються у

Додатках 2 та 3.

Соціально-економічний стан: відображаються дані щодо доходів населення (загалом та на одного жителя), що дозволяє прогнозувати морфологічний склад відходів та платоспроможність щодо отримання екологічних послуг. Дані наводяться у **Додатках 4 та 5.**

1.2. Характеристика природно-географічного стану ТГ

Опис кліматичних умов, рельєфу та гідромережі ТГ тощо. Ці параметри безпосередньо впливають на вибір технологій оброблення біовідходів (наприклад, можливість використання відкритих майданчиків для компостування) та ризику для довкілля.

1.3. Економічна характеристика

Аналіз основних секторів економіки ТГ. Особлива увага приділяється підприємствам харчової, деревообробної промисловості, сільського та лісового господарства як потенційним джерелам значних обсягів біовідходів.

Розділ II. Аналіз поточного стану управління відходами і біовідходами територіальної громади

Джерела інформації розділу:

- Офіційна звітність: дані Державної служби статистики України (форма № 1-відходи) [33].
- Локальні акти ТГ: схема санітарного очищення, Правила благоустрою, Програма охорони навколишнього природного середовища.
- Технічна документація: Рішення про затвердження норм утворення, морфологічні дослідження ПВ, чинні тарифи.
- Адміністративні дані: реєстри виконавців послуг, паспорти полігонів та об'єктів оброблення.
- Дослідження: дані опитувань мешканців щодо практик домашнього компостування (принципи Zero Waste).

2.1. Загальна характеристика управління біовідходами в територіальній громаді

2.1.1. Параметри та інфраструктура: аналіз поточних обсягів утворення, збирання, перевезення та оброблення відходів, серед них біовідходів. Оцінка обсягів утворення базується на результатах досліджень морфологічного складу побутових відходів, проведених згідно з Наказом Міністерства розвитку громад № 409 [10]. Джерелом даних для розрахунку обсягів відходів від догляду за територіями загального користування є Паспорт об'єкта благоустрою та дані інвентаризації, проведеної згідно з Наказом № 226 [9].

- Кількісні дані щодо управління відходами за останній звітний рік узагальнюються у **Додатку 6**.
- Ретроспективні дані щодо утворення та руху відходів (за останні 10 років або з моменту утворення ТГ) наведено у **Додатку 7**.
- Детальний аналіз технічного забезпечення збирання (наявність контейнерів, майданчиків та потреба в них) відображено у **Додатку 8**.
- Інформація про мережу діючих та запланованих пунктів роздільного збирання міститься у **Додатку 9**.
- Загальний перелік та стан об'єктів управління відходами (сортувальні станції, пункти, об'єкти оброблення) відповідно до РПУВ надаються у **Додатку 10**. Дані щодо об'єктів оброблення біовідходів, будівництво або реконструкція яких планується у період дії МПУБВ (місце розташування, планова продуктивність, узгодженість з РПУВ), наведено у **Додатку 11**.

2.1.2. Інституційна спроможність: опис розподілу функцій між підрозділами ОМС, роботою адміністратора послуги (за наявності) та системи інформаційного забезпечення.

2.1.3. Фінансове забезпечення: аналіз джерел та обсягів фінансування за останні 5 років. Дані щодо охоплення населення та суб'єктів господарювання

договорами на надання послуг разом із чинними тарифами на управління побутовими та біологічними відходами відображені у **Додатку 12**. Дані щодо фінансування місцевих програм наводяться у **Додатку 13**, а надходження до фонду ОНПС – у **Додатку 14**.

2.2. Поточний стан за видами біовідходів

Класифікація та ідентифікація біовідходів у межах територіальної громади здійснюється відповідно до **Національного переліку відходів** [34]. Для зручності розробників МПУБВ, перелік кодів відходів, що піддаються біологічному розкладу, наведено у **Додатку 29**.

Детальний аналіз проводиться за трьома групами: а) біовідходи у складі побутових; б) рослинні відходи сільського та лісового господарства, харчової промисловості, деревні відходи; в) інші відходи, що біологічно розкладаються.

Для кожної групи описується:

Система управління та моніторингу: схеми руху відходів, перелік перевізників та методи обліку на об'єктах оброблення (способи зважування, одиниці виміру тощо), що деталізовані у **Додатку 15**.

Джерела та обсяги: характеристика утворювачів та динаміка обсягів. Фактичні дані щодо надходження біовідходів на об'єкти та виходу продуктів їх оброблення за минулі періоди наведено у **Додатку 16**, а прогнозні показники щодо управління біовідходами – у **Додатках 17 та 18**.

Інфраструктурна мережа та об'єкти: характеристики діючих місць/об'єктів розміщення відходів (полігони, звалища), їх власники та правовий статус землі описані у **Додатку 19**. Технічні характеристики цих об'єктів (потужність, залишковий ресурс, відповідність РПУВ) наведено у **Додатку 20**. Плани щодо майбутнього цих об'єктів відображені у: **Додатку 21** (об'єкти, що плануються до будівництва чи реконструкції); **Додатку 22** (об'єкти, експлуатація яких припиняється); **Додатку 23** (об'єкти, експлуатація яких продовжується за умови погодження із законом).

2.3. Аналіз ефективності та SWOT-аналіз

Оцінка виконання попередніх планів та досягнення цілей. SWOT-аналіз систематизує (Таблиця 2.1):

- Сильні та слабкі сторони: внутрішня спроможність громади.
- Можливості та перешкоди: зовнішні чинники (санітарні, економічні, інституційні).

Таблиця 2.1

SWOT-аналіз стану системи управління біовідходами в ТГ (Приклад)

ВНУТРІШНІ СИЛЬНІ СТОРОНИ	ВНУТРІШНІ СЛАБКІ СТОРОНИ
<ul style="list-style-type: none"> - є діючий полігон; - 50% населення компостує біовідходи; - присутні екоактивісти, лідери думок, які підтримують ініціативу; - налагоджена своєчасна система вивозу відходів; - наявність у місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування попереднього позитивного досвіду стратегічного та оперативного планування у сфері управління відходами; - наявність у суб'єктів господарювання усталеної практики управління власними відходами: біологічні у складі ПВ, тваринного походження 	<ul style="list-style-type: none"> - полігон вичерпав свою потужність; - відсутність подрібнювачів гілок, обладнання для збирання біовідходів; - застарілий автотранспортний парк надавача послуг; - вкрай низький рівень охоплення населених пунктів послугами з роздільного збирання ПВ; - спротив з боку зацікавлених сторін щодо будівництва окремих інфраструктурних об'єктів та в разі збільшення тарифів на послуги у сфері управління побутовими відходами та ін.....
ЗОВНІШНІ МОЖЛИВОСТІ	ЗОВНІШНІ ПЕРЕШКОДИ
<ul style="list-style-type: none"> - є ділянка для організації централізованого компостування; - розроблений проєкт модернізації очисних споруд; - можливе міжрегіональне співробітництво; - є перспектива фінансування з державного бюджету; - наявність потенційних інвесторів 	<ul style="list-style-type: none"> - низький рівень оплати за послугу; - не передбачені деякі пункти у РПУВ; - дії або бездіяльність органів влади національного рівня: нормативно-правове регулювання (прийняття або неприйняття), що може створити загрозу реалізації окремих заходів Плану; - невизначеність майбутніх економічних механізмів управління відходами як загроза економічній сталості прийнятих в Плані рішень .....

Розділ III. Планування управління біовідходами ТГ

У цьому розділі визначено стратегічні цілі, сценарії розвитку системи управління біовідходами та фінансові механізми, необхідні для переходу громади до сталого управління ними.

3.1. Цілі та цільові показники

Цілі та цільові показники встановлені на основі аналізу поточного стану управління відходами в громаді та локалізації завдань НПУВ до 2033 року. Їх визначення здійснено в контексті розвитку інституційної спроможності та окремо для кожного виду біовідходів.

Обґрунтування планових показників відповідно до НПУВ наведено у **Додатку 24**, а їх узгодженість із цілями РПУВ пропонується вказувати у **Додатку 25**.

3.2. Управління потоками біовідходів

У підрозділі представлено сценарії досягнення встановлених цілей. Детальна класифікація способів зменшення захоронення (рециклінг, компостування, біогаз, механіко-біологічна обробка (МБО)) наведена у **Додатку 26**.

3.2.1. Управління біовідходами у складі побутових. Передбачає впровадження роздільного збирання харчових та відходів зелених насаджень [17]. З метою мінімізації негативного впливу на довкілля та запобігання пожежам в екосистемах, План передбачає посилення контролю за дотриманням вимог ст. 77-1 КУпАП щодо заборони випалювання сухої рослинності або її залишків та опалого листя [35]. Замість випалювання, ОМС повинні стимулювати переробку таких відходів шляхом компостування.

3.2.2. Управління рослинними відходами сільського та лісового господарства, харчової та деревообробної промисловості. Управління сільськогосподарськими відходами в громаді орієнтоване на впровадження принципів кругової економіки та максимальне відновлення ресурсів. Суспільство стимулює агропідприємства до переходу від захоронення чи спалювання побічних продуктів (гній, солома, рослинні рештки) до їх переробки методами вермикомпостування [36] або виробництва біогазу [37-39]. Перший розглядається як ефективна бізнес-модель, що дозволяє отримувати високоякісний біогумус, агрономічна ефективність якого у 1,8 рази вища за торф. Це забезпечує збільшення врожайності зернових культур до 24%. Виробництво біогазу (анаеробне зброджування) дозволяє агробізнесу отримувати відновлювану енергію та дигестат для стабілізації родючості місцевих ґрунтів. Фінансування таких проєктів здійснюється за рахунок власників відходів, проте ОМС створює умови для інвестиційної підтримки та податкового стимулювання підприємств, що впроваджують технології повного відновлення біомаси.

Управління порубковими рештками здійснюється відповідно до вимог Лісового кодексу України [40] та Постанови КМУ № 724 [41]. Громада розглядає ці відходи як ресурс для виробництва біопалива згідно з ЗУ «Про альтернативні види палива» [42].

Щодо управління відходами харчової промисловості, то суб'єкти господарювання, що утворюють біовідходи, повинні забезпечити їх оброблення згідно з планами, що базуються на принципах системи НАССР (Наказ Мінагрополітики № 590) [43], мінімізуючи ризики забруднення харчових ланцюгів. Визначено потреби в інфраструктурі для оброблення цих специфічних потоків. Дані щодо планованих потужностей задля цього процесу наведено у **Додатках 11 та 21**. Важливо: планується розробка Методичних рекомендацій щодо управління відходами харчових продуктів та вимоги до єдиного вимірювання їх обсягу (2027 рік) [2].

3.2.3. Управління відходами, що біологічно розкладаються (зокрема тваринного походження). Планування здійснюється з суворим дотриманням ЗУ «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» [44] та Наказу Мінагрополітики № 859 [45].

При розробці підрозділу, що стосується управління побічними продуктами тваринного походження (категорії I-III) [46], необхідно запланувати заходи щодо безпечного збирання та передачі відходів забою, загиблих тварин та протермінованої продукції тваринного походження на спеціалізовані потужності.

Всі сценарії з оброблення тваринних відходів узгоджуються з територіальними органами Держпродспоживслужби, що здійснюють ветеринарно-санітарний контроль. Планування інфраструктури для таких видів відходів, має враховувати дані щодо біотермічних ям, відповідно до Наказу № 232 [47] (зразки наведені у **Додатках 20 та 21**).

3.3. Інструменти забезпечення виконання МПУБВ

У цьому підрозділі необхідно визначити комплекс правових, організаційно-економічних, технічних та інформаційних інструментів:

1. Введення місцевих регламентів щодо роздільного збирання біовідходів [17], оновлення норм і тарифів [22, 23].
2. Запровадити розвиток інституційної спроможності ОМС та суб'єктів господарювання. ОМС рекомендують великим утворювачам (ринки, підприємства) розробляти власні плани управління відходами, згідно з Наказом Міндовкілля № 1003 (від 09.08.2024) [48], що інтегруються в загальну систему управління відходами громади.
3. Створити нові біогазові проєкти за консультаційної підтримки напрацювань Біоенергетичної асоціації України (UABIO) [37]. Для деревообробних та аграрних підприємств ключовим інструментом є переведення котелень на альтернативні види палива, що відповідає стратегії ЗУ «Про альтернативні види палива» [42].
4. При проведенні інформаційно-просвітницьких кампаній для підвищення рівня обізнаності населення, важливо врахувати теж поширення інформації щодо гігієни кормів, згідно ЗУ «Про безпечність та гігієну

кормів» [49] та запобігання епізоотіям через хибне управління біовідходами.

3.4. Фінансово-економічне забезпечення управління відходами територіальної громади

Джерелами фінансування є фонд ОНПС, гранти, а також кошти підприємств, що зобов'язані фінансувати управління власними відходами згідно зі ст. 55 ЗУ «Про управління відходами» [1]. Загальні дані у фінансуванні за напрямками наведені у **Додатку 27**, а плановий розподіл коштів за джерелами (бюджет ТГ, гранти, кошти надавачів послуг) – у **Додатку 28**.

3.5. План заходів МПУБВ

Список подій повинен забезпечувати виконання встановлених цільових показників. При їх створенні треба спиратись на потреби громади і наявність ресурсів для реалізації МПУБВ. Повний перелік завдань, заходів, термінів, індикаторів та відповідальних за виконання наведено у **Додатку 26**.

Розділ IV. Моніторинг та оцінка ефективності виконання МПУБВ

Ефективність впровадження МПУБВ забезпечується через створення прозорої системи моніторингу, що дозволяє громаді та експертному середовищу відстежувати прогрес у досягненні цілей.

4.1. Організація системи моніторингу

Відстеження виконання МПУБВ здійснюється на постійній основі робочою групою ТГ.

Періодичність: збір даних проводиться щоквартально, а узагальнена оцінка ефективності – щорічно [3].

Суб'єкти моніторингу: органи місцевого самоврядування, адміністратор послуг з управління відходами (за наявності), громадські інспектори та представники профільних НУО.

4.2. Показники та індикатори оцінки

Оцінка стану виконання МПУБВ базується на двох ключових складових:

1. Моніторинг заходів, що полягає у перевірці відповідності реалізованих дій термінам, визначеним у **Додатку 26**.
2. Моніторинг виконання індикаторів заходів, тобто оцінювання ступеня реалізації кожної запланованої події відповідно до встановлених показників. Наприклад, відсоток виконання заходу, обсяг використаних ресурсів у порівнянні з планом, кількість проведених інформаційних кампаній, закупленого чи встановленого обладнання, створених або модернізованих інфраструктурних об'єктів.

4.3. Методика оцінки та коригування

Звітність: результати моніторингу оформлюються у вигляді річного звіту, який оприлюднюється на офіційних ресурсах громади.

Критерії успішності: МПУБВ вважається ефективно виконуваним, якщо фактичні значення індикаторів відхиляються від запланованих не більше ніж на 10-30 %.

Коригування: у разі виявлення суттєвих відхилень (технологічних, фінансових або організаційних перепон), робоча група ініціює внесення змін до МПУБВ для адаптації до нових умов.

4.4. Інформаційне забезпечення та доступ до даних

Для підвищення прозорості планується створення цифрового інструменту (інформаційної бази даних), де відобразатиметься динаміка управління біовідходами. Це забезпечить зацікавленим сторонам (мешканцям, донорам) доступ до актуальної інформації про екологічний стан громади.

ВИСНОВКИ ТА ПРОГНОЗОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Розробка та впровадження **Місцевого плану управління біовідходами** є ключовим елементом переходу громади до сучасної моделі управління ресурсами, що відповідає вимогам національного законодавства, європейським підходам та принципам циркулярної економіки. Запропонований алгоритм дозволяє органам місцевого самоврядування перейти від фрагментарних рішень до системної, прозорої та економічно обґрунтованої політики у сфері біовідходів.

Прогнозовані результати реалізації МПУБВ:

1. Екологічні та кліматичні: зменшення обсягів захоронення біовідходів відповідно до цільових показників НПУВ, скорочення викидів метану та зменшення навантаження на полігони, впровадження природоорієнтованих рішень, що підвищують стійкість громади до кліматичних змін, ліквідація практики спалювання рослинних залишків та зменшення ризиків забруднення повітря.

2. Економічна вигода та розвиток локальних ринків: перетворення біовідходів на товарні продукти (компост, біогумус, щєпа, дигестат, біогаз) та отримання додаткових джерел доходу, зменшення витрат громади на захоронення біовідходів та логістику, можливості для партнерства з агросектором та бізнесом.

3. Інституційна спроможність і кадровий потенціал: створення робочих груп для підготовки МПУБВ, навчання фахівців та залучення екоактивістів громади, що підвищить компетентність ОМС, а громада стане центром експертизи у сфері управління біовідходами.

4. Соціальний ефект та зміна побутових звичок населення: освітні програми, шкільні проєкти, інформаційні кампанії формують культуру відповідального ставлення до ресурсів. Домашнє компостування, сортування та відмова від спалювання стають нормою. Громада отримує високий рівень довіри та залученості мешканців.

Післямова від авторок:

Методичні рекомендації створені експертками ГО «Екологічні новини» як живий інструмент для громад.

МПУБВ — це не лише документ, а інструмент трансформації суспільства. Він створює умови для економічного зростання, екологічної безпеки та соціальної згуртованості. Спільнота, яка впроваджує МПУБВ, демонструє лідерство, інноваційність та готовність до партнерства на національному й міжнародному рівнях. Саме такі громади стають першими у черзі для інвестицій, грантових програм та міжмуніципальних проєктів.

Ми переконані, що успіх реформи залежить від готовності кожного мешканця взяти відповідальність за власні ресурси. Сталий розвиток формується через щоденні дії домогосподарств у поводженні з біовідходами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про управління відходами : Закон України від 20 черв. 2022 № 2320-IX. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20> (дата звернення: 29.12.2025).
2. Про затвердження Національного плану управління відходами до 2033 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 27 груд. 2024 № 1353. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-natsionalnoho-planu-upravlinnia-vidkhodamy-do-2033-roku-ta-vyznannia-takumu-shcho-vtratyly-chynnist-deiakykh-aktiv-i271224-1353> (дата звернення: 29.12.2025).
3. Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення місцевих планів управління відходами : Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 20 берез. 2024 № 321. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0288926-24#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
4. Визначення параметрів утворення побутових відходів у населених пунктах України для цілей регіонального планування. *Hromady.org*. URL: <https://hromady.org/wp-content/uploads/2020/11/%D0%9F%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B8-%D1%83%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85-%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B2.pdf> (дата звернення: 29.12.2025).
5. Аналіз системи управління відходами (Херсон). *Zero Waste Alliance Ukraine*. URL: <https://zerowaste.org.ua/zero-waste-cities-in-ukraine/analiz-systemy-upravlinnya-vidhodamy/> (дата звернення: 29.12.2025).
6. Морфологічний склад побутових відходів міста Горохів: результати дослідження. *Zero Waste Alliance Ukraine*. URL: <https://zerowaste.org.ua/2025/06/18/%D0%B0%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D1%82%D0%BA%D0%B0-9/> (дата звернення: 29.12.2025).
7. Дорожня карта управління біовідходами в малих громадах України : практ. посіб. / О. Машкова, В. Іванова, О. Карпенко, В. Коваленко; за ред. С. Сидоренко. – Київ : МДУ, 2024 – 57 с. URL: <https://zerowaste.org.ua/2024/11/19/%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D1%8F-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0-%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B1%D1%96%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%85%D0%B>

- [E%D0%B4%D0%B0/](#) (дата звернення: 29.12.2025).
8. Про екологічну мережу : Закон України від 24 черв. 2004 № 1864-IV. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15> (дата звернення: 29.12.2025).
  9. Про затвердження Інструкції з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України : Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24 груд. 2001 № 226. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0182-02> (дата звернення: 29.12.2025).
  10. Про затвердження Методичних рекомендацій з визначення морфологічного складу побутових відходів : Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 03 трав. 2024 № 409. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0039662-10#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
  11. Реєстр декларацій про відходи. *ЕкоСистема*. URL: <https://eco.gov.ua/reyestr-deklaracij-pro-vidhodi> (дата звернення: 29.12.2025).
  12. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення регіональних планів управління відходами : Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 12 квіт. 2019 № 142. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0142737-19> (дата звернення: 29.12.2025).
  13. Вимоги до зелених публічних закупівель (GPP) на платформі Prozorro Infobox. URL: <https://infobox.prozorro.org/gpp-requirements> (дата звернення: 29.12.2025).
  14. Каталог природоорієнтованих рішень : авт. кол. / М. Рябика, О. Гусакова, А. Зозуля, А. Бушовська та ін. – Львів: УКМ, 2021. – 116 с. URL: <https://ecoaction.org.ua/kataloh-pryrodoorientovanykh-rishen.html> (дата звернення: 29.12.2025).
  15. Як косити трав'яний покрив у містах: рекомендації та практичний досвід : практ. посіб. / О. Майборода, О. Лящук, М. Голюк, Л. Дорошук. Рівне : Екоклуб, 2023. URL: https://ecoclubrivne.org/mow_handbook/ (дата звернення: 29.12.2025).
  16. Правила компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках. *Міністерство розвитку громад та територій України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1271-23#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
  17. Методика роздільного збирання побутових відходів : затв. Наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13 груд. 2023 № 1130. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-24> (дата звернення: 29.12.2025).
  18. Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23.05.2017 № 2059-VIII. Редакція від 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
  19. Методичні рекомендації з підвищення обізнаності громадськості стосовно

- сучасного управління побутовими відходами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0551938-24#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
20. Кращі практики 2024 проведення інформаційних кампаній у сфері управління відходами : посіб. / ГО «Еколтава». URL: <https://www.ekoltava.org/infomaterialy> (дата звернення: 29.12.2025).
21. Село без сміття. Порадник з проведення інформаційних кампаній щодо питань поводження з відходами / Ю.О. Мельник, М.М. Рябика. Полтава : ГО «Суспільний проект «Еколтава», 2017. – 16 с. URL: <https://www.ekoltava.org/infomaterialy> (дата звернення: 29.12.2025).
22. Правила визначення норм надання послуги з управління побутовими відходами : затв. Наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 29 верес. 2010 № 871/18166. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0871-10> (дата звернення: 29.12.2025).
23. Порядок формування середньозваженого тарифу на послугу з управління побутовими відходами... : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 верес. 2023 № 1031. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1031-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
24. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 № 280/97. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
25. Про благоустрій населених пунктів : Закон України від 06 верес. 2005 № 2807-IV. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-15#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
26. Про землеустрій : Закон України від 22 трав. 2003 № 858-IV. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
27. Про охорону земель : Закон України від 19 черв. 2003 № 962-IV. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
28. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 черв. 1991 № 1264-XII. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
29. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16 черв. 1992 № 2456-XII. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
30. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів : затверджені Наказом МОЗ України від 19 черв. 1996 № 173. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0379->

- [96#Text](#) (дата звернення: 29.12.2025).
31. Про офіційну статистику : Закон України від 16 серп. 2022 № 2524-IX. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20> (дата звернення: 29.12.2025).
  32. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05 лют. 2015 № 156-VIII. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19> (дата звернення: 29.12.2025).
  33. Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 1-відходи (річна) : Наказ Державної служби статистики України від 02 трав. 2023 № 167. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0167832-23#n11> (дата звернення: 29.12.2025).
  34. Національний перелік відходів : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 20 жовт. 2023 № 1102. *ЕкоСистема*. URL: <https://eco.gov.ua/registers/natsionalnyi-perelik-vidkhodiv> (дата звернення: 29.12.2025).
  35. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07 груд. 1984 № 8073-X. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
  36. Вермикомпостування: теорія, приклади, практика. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=VPeUBwlkH4A> (дата звернення: 29.12.2025).
  37. Біоенергетична асоціація України : вебсайт. URL: <https://uabio.org/> (дата звернення: 29.12.2025).
  38. Виробництво біогумусу з органічних відходів у громадах як рентабельний бізнес: Бізнес-проект переробки органічних відходів на біогумус. URL: https://www.youtube.com/watch?v=P-fA_a05cd8&t=3771s (дата звернення: 29.12.2025).
  39. Майбутнє компостування: інновації та тенденції, на які варто звернути увагу. URL: <https://livetoplant.com/the-future-of-composting-innovations-and-trends-to-watch/> (дата звернення: 29.12.2025).
  40. Лісовий кодекс України : Закон України від 21 січ. 1994 № 3852-XII. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12> (дата звернення: 29.12.2025).
  41. Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 трав. 2007 № 724. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
  42. Про альтернативні види палива : Закон України від 14 січ. 2000 № 1391-XIV. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1391-14/ed20161124> (дата звернення: 29.12.2025).
  43. Про затвердження Вимог щодо розробки, впровадження та застосування

- постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР) : Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 01 жовт. 2012 № 590. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z1704-12> (дата звернення: 29.12.2025).
44. Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною : Закон України від 07 квіт. 2015 № 287-VIII. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287-19#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
45. Ветеринарно-санітарні вимоги до потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження : затв. Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 18 берез. 2024 № 859. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0534-24#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
46. Порядок поводження з побічними продуктами тваринного походження, що належать до категорій I-III : затв. Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 13 груд. 2023 № 2159. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0202-24#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
47. Правила облаштування і утримання діючих (існуючих) худобомогильників та біотермічних ям... : затв. Наказом Державного комітету ветеринарної медицини України від 27 жовт. 2008 № 232. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-09#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
48. Порядок розроблення планів управління відходами підприємств, установ та організацій : затв. Наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 09 серп. 2024 № 1003. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1446-24#Text> (дата звернення: 29.12.2025).
49. Про безпечність та гігієну кормів : Закон України від 21 груд. 2017 № 2264-VIII. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2264-19> (дата звернення: 29.12.2025).

ДОДАТКИ

Тут можна завантажити таблиці із додатків для самостійного заповнення.

Авторська примітка – наведені нижче додатки розроблені на основі Методичних рекомендацій з розроблення місцевих планів управління відходами [3]. Водночас, їхня нумерація та послідовність подання відображають авторське бачення структури матеріалу та адаптовані до запропонованого шаблону.

Зміст

Перелік умовних позначень, символів, скорочень	
Перелік таблиць	
Перелік карт	
Перелік рисунків	
Вступна частина	
Розділ I. ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	
1.1. Адміністративно-територіальний устрій, демографічна та соціальна характеристика територіальної громади	
1.2. Характеристика природно-географічного стану територіальної громади	
1.3. Економічна характеристика територіальної громади	
Розділ II. АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ І БІОВІДХОДАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	
2.1. Загальна характеристика управління біовідходами в територіальній громаді	
2.1.1. Параметри управління біовідходами та наявна інфраструктура	
2.1.2. Інституційна структура управління відходами	
2.1.3. Фінансово-економічне забезпечення управління відходами	
2.2. Опис поточного стану за видами біовідходів	
2.2.1. Біовідходи у складі побутових	
2.2.2. Рослинні відходи сільського та лісового господарства, харчової та деревообробної промисловості	
2.2.3. Відходи, що біологічно розкладаються	
2.3. Аналіз ефективності управління біовідходами територіальної громади	
РОЗДІЛ III. ПЛАНУВАННЯ УПРАВЛІННЯМ БІОВІДХОДАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	
3.1. Цілі та цільові показники	
3.2. Управління потоками біовідходів	
3.2.1. Управління біологічними відходами у складі побутових	
3.2.2. Управління рослинними відходами сільського та лісового господарства, харчової та деревообробної промисловості	
3.2.3. Управління відходами, що біологічно розкладаються	
3.3. Інструменти забезпечення виконання МПУБВ	
3.4. Фінансово-економічне забезпечення управління відходами територіальної громади	
3.5. План заходів МПУБВ	
РОЗДІЛ IV. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ МПУБВ	
ДОДАТКИ	

Таблиця 1. Чисельність населення територіальної громади

Назва показника	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік
1	2	3	4	5	6	7
Всього, тис. осіб						
У тому числі						
міського, тис. осіб						
селищного, тис. осіб						
сільського, тис. осіб						

Джерела інформації:

– У таблиці рекомендується наводити дані за попередні 10 років відносно року розроблення МПУБВ *або з моменту утворення ТГ^А*

А - примітка авторів

Додаток 3

Таблиця 1. Прогноз чисельності населення територіальної громади

Назва показника	рік	рік	рік	рік
1	2	3	4	5
Чисельність населення, тис. осіб				
у тому числі				
міського, тис. осіб				
селищного, тис. осіб				
сільського, тис. осіб				

Джерела інформації: дані офіційних прогнозів (за наявності). За їх відсутності розробник МПУБВ може зробити обґрунтовані власні припущення щодо чисельності населення на майбутній період.

– У таблиці рекомендується наводити дані за роками, що збігаються із встановленими Національним планом управління відходами.

Додаток 4

Таблиця 1. Динаміка показників наявного доходу на одну особу та сукупні ресурси на одне домогосподарство

№	Назва показника	рік	рік	рік	рік	рік
1	2	3	4	5	6	7
1.1	Сукупні ресурси на одне господарство, грн. на рік					
1.2	Сукупні ресурси на одне господарство, грн. на місяць					
1.3	Наявний дохід на одну особу, грн. на рік					
1.4	Наявний дохід на одну особу, грн. на місяць					

Джерела інформації: ...

– У таблиці рекомендується наводити дані за попередні 10 років відносно року розроблення МПУБВ *або з моменту утворення ТГ^А*

А - примітка авторів

Додаток 5

Таблиця 1. Прогноз показників середнього наявного доходу на одну особу та на одне домогосподарство

№	Назва показника	рік	рік	рік	рік
1	2	3	4	5	6
1.1	Сукупні ресурси на одне господарство, грн. на рік				
1.2	Сукупні ресурси на одне господарство грн. на місяць				
1.3	Наявний дохід на одну особу, грн. на рік				
1.4	Наявний дохід на одну особу, грн. на місяць				

Джерела інформації: дані офіційних прогнозів (за наявності). За відсутності офіційного прогнозу розробник МПУБВ робить обґрунтовані власні припущення.

– У таблиці рекомендується наводити дані за роками, що збігаються із встановленими Національним планом управління відходами.

Таблиця 1. Дані щодо управління відходами на території ТГ за останній наявний рік перед написанням МПУБВ

№	Види відходів	Параметри управління відходами						
		Одиниці виміру	Утворення відходів	Збирання та перевезення відходів на об'єкти управління відходами	Ввезення відходів на територію ТГ	Вивезення відходів за межі ТГ	Відновлення відходів	Видалення відходів
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Побутові відходи							
<i>1.1</i>	<i>Біологічні відходи у складі побутових^A</i>							
<i>1.1a</i>	<i>Відходи зелених насаджень^A</i>							
<i>1.1.б</i>	<i>Харчові відходи^A</i>							
2	Рослинні відходи сільського і лісового господарства, харчової і деревообробної промисловості							
<i>2.1</i>	<i>Рослинні відходи сільського господарства^A</i>							
<i>2.2</i>	<i>Рослинні відходи лісового господарства^A</i>							
<i>2.3</i>	<i>Рослинні відходи харчової промисловості^A</i>							
<i>2.4</i>	<i>Рослинні відходи деревообробної промисловості^A</i>							
3	Відходи, що біологічно розкладаються							

A - примітка авторів

Додаток 7

Таблиця 1. Дані щодо управління біовідходами на території ТГ^А

№	Показники	Одиниця виміру	рік	рік	рік	рік	рік
1	2	3	4	5	6	7	8
2	Утворення <i>біовідходів</i> ^А						
3	Збирання та перевезення <i>біовідходів</i> ^А на об'єкти управління відходами						
4	Ввезення <i>біовідходів</i> ^А на територію ТГ						
5	Вивезення <i>біовідходів</i> ^А за межі ТГ						
6	Відновлення <i>біовідходів</i> ^А						
7	Видалення <i>біовідходів</i> ^А						

Джерела інформації:

– У таблиці рекомендується наводити дані за попередні 10 років відносно року розроблення МПУБВ або з моменту утворення ТГ^А.

А - примітка авторів

Додаток 8

Таблиця 1. Технічне забезпечення збирання *біологічних*⁴ відходів в складі побутових відходів

№	Найменування населеного пункту	Кількість контейнерних майданчиків, одиниць			Форма збору		Кількість контейнерів		
		Загальна потреба	Наявні	Потреба у створенні	Контейнери за типами	<i>Мішки</i> ^{3,4}	Загальна потреба	Наявні	Потреба у створенні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Джерела інформації:

- У стовпці 8 рекомендується наводити загальну потребу у контейнерах для забезпечення збирання відповідних відходів.
- У стовпці 10 рекомендується наводити потребу у придбанні контейнерів на період планування з урахуванням потреби у заміні контейнерів після завершення терміну їх використання.

ЗА - запропоновано авторами для тих громад, де логістика (вузькі вулиці, інші умови) не дозволяє здійснювати збір відходів за допомогою контейнерів

А - примітка авторів

Додаток 9

Таблиця 1. Перелік пунктів роздільного збирання побутових відходів

№	Місце розташування	Види відходів, що збираються	Спосіб організації діяльності	Джерела фінансування витрат на здійснення роздільного збирання ПВ	Початок експлуатації, рік
1	2	3	4	5	6

Джерела інформації:

– У стовпці 2 рекомендується зазначати адресу розташування, координати (широта; довгота), цифрове та/або літерне позначення на карті (якщо застосовано).

Таблиця 1. Об'єкти управління відходів

№	Найменування об'єкту	Кількість	Відповідність РПУВ
1	2	3	4
1	Об'єкти управління побутовими відходами		
1.1	Пункти роздільного збирання побутових відходів		
	Діючі		
	Будуються		
	Закриті		
1.2	Сміттеперевантажувальні станції		
	Діючі		
	Будуються		
	Закриті		
1.3.	Сміттесортувальні станції		
	Діючі		
	Будуються		
	Закриті		
1.4	Об'єкти відновлення (перероблення) відходів		
	Діючі		
	Будуються		
	Закриті		
1.5	Об'єкти біологічного оброблення відходів (компостування)		
	Діючі		
	Будуються		
	Закриті		
1.6.	Місця видалення відходів (у т.ч. полігони і звалища)		
	Діючі		
	Будуються		
	Закриті		
2	Об'єкти управління рослинними відходами с/г та лісового господарства, харчової та деревообробної промисловості		
	Діючі		
	Будуються		
	Закриті		
3	Об'єкти управління відходами, що біологічно розкладаються		
	Діючі		
	Будуються		
	Закриті		

Додаток 11

Таблиця 1. Дані щодо об'єктів оброблення *біовідходів*^А, будівництво або реконструкція яких планується у період планування за МПУБВ

Найменування об'єкта	Місце розташування	Види <i>біовідходів</i> ^А , що приймаються на оброблення	Планова продуктивність за <i>біовідходами</i> ^А , що приймаються на оброблення		Площа земельної ділянки/місця розміщення об'єкта, га	Право власності на об'єкт	Відповідність земельної ділянки вимогам до розміщення об'єкту	Узгодженість з РПУВ
			тонн/добу	тонн/рік				
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Джерела інформації:

- У стовпці 2 рекомендується зазначати адресу розташування, координати (широта; довгота), цифрове та/або літерне позначення на карті (якщо застосовано).
- У стовпці 8 рекомендується зазначати інформацію щодо відповідності земельної ділянки, де планується створення об'єкту, містобудівним, екологічним та іншим вимогам.
- У стовпці 9 рекомендується зазначати інформацію щодо узгодженості рішення про продовження експлуатації з РПУВ.

А - примітка авторів

Додаток 12

Таблиця 1. Охоплення утворювачів побутових відходів послугами з управління *біологічними у складі побутових відходів*^А

Населені пункти	Охоплення договорами на послуги із збирання та перевезення <i>біологічними у складі побутових відходів</i> ^А		Тариф на послуги з управління <i>біологічними у складі побутових відходів</i> ^А	
	Кількість населення, осіб	Кількість організацій, установ та інших суб'єктів господарювання, одиниць	грн./тонну / грн./м ³	грн. на людину на місяць
1	2	3	4	5

А - примітка авторів

Додаток 13

Таблиця 1. Фінансування заходів з управління відходами

Джерела фінансування	Одиниці виміру	рік	рік	рік	рік	рік
1	2	3	4	5	6	7
Фінансування усього, у т.ч.	тис. грн.					
1. З державного бюджету	тис. грн.					
2. З бюджету області, Автономної Республіки Крим, міст Київ та Севастополь	тис. грн.					
3. З бюджету територіальної громади*, у т.ч.	тис. грн.					
З фонду ОНПС ТГ	тис. грн.					
4. З бюджету інших ТГ (у т.ч.) за договорами співробітництва ТГ)	тис. грн.					
5. Фінансові внески, сплачені виробниками організації РВВ для виконання своїх обов'язків	тис. грн.					
6. За рахунок коштів суб'єктів господарювання	тис. грн.					
7. З інших джерел**	тис. грн.					

Джерела інформації:

* У таблиці рекомендується наводити дані за попередні 5 років відносно року розроблення МПУБВ.

** Зокрема фінансування заходів на території інших територіальних громад, якщо це стосується системи управління біовідходами територіальної громади; при залученні фінансування з інших джерел, рекомендується наводити роз'яснення щодо таких джерел фінансування.

Додаток 14

Таблиця 1. Надходження до бюджету територіальної громади

Бюджет територіальної громади	рік	рік	рік	рік	рік
1	2	3	4	5	6
Загальний бюджет (дохідна частина), тис. грн.					
Бюджет розвитку (дохідна частина), тис. грн.					
Фонд охорони навколишнього природного середовища, тис. грн.					

Джерела інформації:

– У таблиці рекомендується наводити дані за попередні 5 років відносно року розроблення МПУБ

Таблиця 1. Система обліку біовідходів на об'єктах оброблення відходів^А

Найменування об'єкта оброблення біовідходів ^А	Місце розташування	Вхідний обсяг біовідходів ^А (приймання біовідходів ^А на об'єкт)			Вихідний обсяг продуктів оброблення біовідходів ^А (вивезення продуктів оброблення відходів)		
		Найменування біовідходів ^А	Спосіб обліку	Одиниці виміру	Найменування біовідходів ^А	Спосіб обліку	Одиниці виміру
1	2	3	4	5	6	7	8

Джерела інформації:

- У стовпці 2 рекомендується зазначати адресу розташування, координати (широта; довгота).
- У стовпцях 4 та 7 рекомендується зазначати спосіб отримання кількісних значень обсягу біовідходів (наприклад: зважування на вагах).
- У стовпці 6 рекомендується наводити перелік продуктів оброблення біовідходів, відходи, що залишаються або додатково утворюються при обробленні відходів, які надходять на об'єкт.
- Дані щодо способу обліку та одиниці виміру рекомендується наводити окремо для кожного з видів біовідходів та/або продуктів оброблення відходів.

А - примітка авторів

Таблиця 1. Дані щодо управління біовідходами на об'єктах управління відходами⁴

№	Назва об'єктів та показники управління біовідходами	Обсяг біовідходів, що надходять на об'єкт, та продуктів і біовідходів, що виходять з об'єкту					
		Одиниці виміру	рік	рік	рік	рік	рік
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Найменування об'єкту управління біовідходами, місце розташування						
1.1.	Біологічні відходи у складі побутових Надходження біовідходів на об'єкт:						
1.1.a	Відходи зелених насаджень						
1.1.б	Харчові відходи						
1.2.	Продукти та/або відходи, що виходять з об'єкту:						
1.2.a	Від відходів зелених насаджень (найменування та місце розташування об'єкту, на який передається продукт оброблення біовідходів)*						
1.2.б	Найменування відходу або продукту оброблення харчових біовідходів (найменування та місце розташування об'єкту, на який передається продукт оброблення відходів)*						
2.1	Найменування об'єкту управління біовідходами, місце розташування						
2.1.a	Рослинні відходи с/г						
2.1.б	Рослинні відходи лісового господарства						
2.1.в	Рослинні відходи харчової промисловості						
2.1.г	Деревні відходи деревообробної промисловості						
2.2	Продукти та/або відходи, що виходять з об'єкту:						
2.2.a	Від рослинних відходів с/г (найменування та місце розташування об'єкту, на який передається продукт оброблення відходів)						
2.2.б	Від рослинних відходів лісового господарства (найменування та місце розташування об'єкту, на який передається продукт оброблення відходів)						
2.2.в	Від рослинних відходів харчової промисловості (найменування та місце розташування об'єкту, на який передається продукт оброблення відходів)						
2.2.г	Деревні відходи деревообробної промисловості (найменування та місце розташування об'єкту, на який передається продукт оброблення відходів)						
3	Найменування об'єкту управління біовідходами, місце розташування						
3.1	Відходи, що біологічно розкладаються						

Продовження Додатка 16

3.2	Від відходів, що біологічно розкладаються (найменування та місце розташування об'єкту, на який передається продукт оброблення відходів)						
-----	---	--	--	--	--	--	--

Джерела інформації:

- У таблиці рекомендується наводити дані за попередні 10 років відносно року розроблення МПУБВ або з *моменту утворення громади*^А.
- У стовпці 2 таблиці для кожного з об'єктів управління відходами в строках 1.1 а, 1.1 б рекомендується зазначати перелік відходів, що надходять на об'єкт. Для кожного з видів відходів, що надходять на об'єкт, рекомендується інформацію вказувати окремо. В рядках 1.2 а, 1.2б стовпця 2 таблиці рекомендується зазначати перелік відходів та/або продуктів оброблення відходів, які виходять з об'єкту. Для кожного з видів відходів та/або продуктів оброблення відходів, які виходять з об'єкту, рекомендується інформацію вказувати окремо.

* У разі припинення статусу відходу, про це рекомендується зазначати.

А - примітка авторів

Додаток 17

Таблиця 1. Прогноз щодо управління біовідходами на території ТГ^А

№	Назва об'єктів та показники управління	Одиниці виміру	рік	рік	рік	рік	рік
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Утворення <i>біовідходів</i> ^А						
2	Збирання та перевезення <i>біовідходів</i> ^А на об'єкти управління відходами						
3	Ввезення <i>біовідходів</i> ^А на територію ТГ						
4	Вивезення <i>біовідходів</i> ^А за межі ТГ						
5	Відновлення <i>біовідходів</i> ^А						
6	Видалення <i>біовідходів</i> ^А						

– У таблиці рекомендується наводити дані за роками, що збігаються із встановленими Національним планом управління відходами.

А - примітка авторів

Таблиця 1. Прогноз щодо управління біовідходами на об'єктах управління відходами⁴

№	Назва об'єктів та показники управління біовідходами	Обсяг біовідходів, що надходять на об'єкт та продуктів і відходів, що виходять з об'єкту					
		Одиниці виміру	рік	рік	рік	рік	рік
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Найменування об'єкту управління біовідходами, місце розташування						
1.1.	Біологічні відходи у складі побутових Надходження біовідходів на об'єкт:						
1.1.a	Відходи зелених насаджень						
1.1.б	Харчові відходи						
1.2.	Продукти та/або відходи, що виходять з об'єкту						
1.2.a	Від відходів зелених насаджень (найменування та місце розташування об'єкту, на який передається продукт оброблення біовідходів)*						
1.2.б	Найменування відходу або продукту оброблення харчових біовідходів (найменування та місце розташування об'єкту, на який передається продукт оброблення відходів)*						
2.1	Найменування об'єкту управління біовідходами, місце розташування						
2.1.a	Рослинні відходи с/г						
2.1.б	Рослинні відходи лісового господарства						
2.1.в	Рослинні відходи харчової промисловості						
2.1.г	Деревні відходи деревообробної промисловості						
2.2	Продукти та/або відходи, що виходять з об'єкту:						
2.2.a	Від рослинних відходів с/г (найменування та місце розташування об'єкту, на який передається продукт оброблення відходів)						
2.2.б	Рослинні відходи лісового господарства (найменування та місце розташування об'єкту, на який передається продукт оброблення відходів)						
2.2.в	Від рослинних відходів харчової промисловості (найменування та місце розташування об'єкту, на який передається продукт оброблення відходів)						
2.2.г	Деревні відходи деревообробної промисловості (найменування та місце розташування об'єкту, на який передається продукт оброблення відходів)						

Продовження Додатка 18

3	Найменування об'єкту управління біовідходами, місце розташування						
3.1	Відходи, що біологічно розкладаються						
3.2	Від відходів, що біологічно розкладаються (найменування та місце розташування об'єкту на який передається продукт оброблення відходів)						

Джерела інформації:

- У разі припинення статусу відходу, про це рекомендується зазначати.
- У таблиці рекомендується наводити дані за роками, що збігаються із встановленими Національним планом управління відходами.

* У стовпці 2 таблиці для кожного з об'єктів управління відходами у строках 1.1 а, 1.1 б рекомендується зазначати перелік відходів, що надходять на об'єкт. Для кожного з видів відходів, що надходять на об'єкт, рекомендується інформацію вказувати окремо. У строках 1.2 а, 1.2 б стовпця 2 таблиці рекомендується зазначати перелік відходів та/або продуктів оброблення відходів, які виходять з об'єкту. Для кожного з видів відходів та/або продуктів оброблення відходів, які виходять з об'єкту, рекомендується окремо вказувати інформацію.

А - примітка авторів

Додаток 19

Таблиця 1. Характеристики місць / об'єктів розміщення *біовідходів*⁴
(у т.ч. полігони та звалища)

Найменування об'єкта	Власник об'єкта	Місце розташування*	Площа місця розміщення відходів, га	Право власності на землю	Цільове призначення земельної ділянки	Примітки
1	2	3	4	5	6	7

Джерела інформації:

- * У стовпці 3 рекомендується зазначати адресу розташування, координати (широта; довгота), цифрове та/або літерне позначення на карті (якщо застосовано).

А - примітка авторів

Додаток 20

Таблиця 1. Технічні характеристики місць / об'єктів розміщення *біовідходів*^А (у т.ч. полігони та звалища)

Найменування об'єкту	Місце розташування	Види біовідходів, що розміщуються	Утворювачі біовідходів від яких приймаються	Наявність проекту, так/ні	Проектна потужність, тис. куб.м або тис. тонн	Рік введення в експлуатацію	Щорічне розміщення відходів, тис. тонн/рік	Накопичено відходів, тис. тонн	Залишковий ресурс експлуатації, років	Відповідність РПУВ та іншим вимогам
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Джерела інформації:

- У стовпці 2 рекомендується зазначити адресу розташування, координати (широта; довгота), цифрове та/або літерне позначення на карті (якщо застосовано).
- У стовпці 4 для розміщення побутових відходів, рекомендується зазначити перелік населених пунктів.
- У стовпці 7 рекомендується зазначити рік початку розміщення відходів на відповідному місці / об'єкті.
- У стовпці 11 рекомендується зазначити відповідності об'єкта та операцій, що проводяться або плануються проводитися, РПУВ та вимогам чинного законодавства. Рекомендується вказувати рішення РПУВ щодо продовження експлуатації об'єкту.

А - примітка авторів

Додаток 21

Таблиця 1. Дані щодо об'єктів оброблення *біовідходів*^А, будівництво або реконструкція яких планується у період планування за МПУБВ

Найменування об'єкта	Місце розташування	Види <i>біовідходів</i> ^А , що приймаються на оброблення	Планова продуктивність за <i>біовідходами</i> ^А , що приймаються на оброблення		Площа земельної ділянки/місця розміщення об'єкта, га	Право власності на об'єкт	Відповідність земельної ділянки вимогам до розміщення об'єкту	Узгодженість з РПУВ
			тонн/добу	тонн/рік				
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Джерела інформації:

- У стовпці 2 рекомендується зазначити адресу розташування, координати (широта; довгота), цифрове та/або літерне позначення на карті (якщо застосовано).
- У стовпці 8 рекомендується зазначити інформацію щодо відповідності земельної ділянки, де планується створення об'єкту, містобудівним, екологічним та іншим вимогам.
- У стовпці 9 рекомендується зазначити інформацію щодо узгодженості рішення про продовження експлуатації з РПУВ.

А - примітка авторів

Додаток 22

Таблиця 1. Дані щодо припинення експлуатації місць / об'єктів розміщення відходів (у т.ч. полігони та звалища)

Найменування об'єкта*	Місце розташування*	Площа місця розташування, га	Види відходів, що розміщуються	Власник об'єкту
1	2	3	4	5

Джерела інформації:

– У стовпці 2 рекомендується зазначати адресу розташування, координати (широта; довгота), цифрове та/або літерне позначення на карті (якщо застосовано).

* Рекомендується застосовувати в таблиці дані щодо найменування об'єкту (стовбець 1) та місця розташування (стовбець 2) з відповідними даними таблиць, наведених у **Додатках 11** та **16** до цих Методичних рекомендацій.

Додаток 23

Таблиця 1. Дані щодо продовження експлуатації місць/об'єктів розміщення відходів (у т.ч. полігони та звалища)

Найменування об'єкта	Місце розташування	Види відходів, що розміщуються	Термін продовження експлуатації, рік	Необхідність приведення у відповідність з вимогами законодавства, так/ні	Узгодженість з РПУВ

Джерела інформації:

- У стовпці 2 рекомендується зазначати адресу розташування, координати (широта; довгота), цифрове та/або літерне позначення на карті (якщо застосовано).
- У стовпці 9 рекомендується зазначати інформацію щодо узгодженості рішення про продовження експлуатації з РПУВ.
- Рекомендується застосовувати в таблиці дані щодо найменування об'єкту та місця розташування з даними таблиць, наведених у **Додатках 11** та **16** до цих Методичних рекомендацій.

Таблиця 1. Цільові показники *НПУВ*³⁴, прийняті для МПУБВ

№	Назва заходу	Одиниці вимірювання	Планові кількісні показники виконання МПУБВ							
			2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Збільшення до 85 % охоплення послугою з управління ПВ	% населення	10	20	30	40	50	60	85	85
2	Впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання ПВ із щорічним збільшенням охоплення населення на 10% починаючи з другого року дії МПУВ	%	10	20	30	40	50	60	70	70
3	Сприяння запровадженню системи компостування відходів утворювачами на присадибних, дачних і садових земельних ділянках	% домогосп. ³⁴	10	25	40	55	70	85	100	100
4	У ТГ чисельністю до 100 тис. осіб доцільно здійснювати компостування на спеціалізованих компостних майданчиках, а в невеликих ТГ – в місцях видалення відходів у буртах або «рукавах»	од.	-	-	-	не менше 1	-	-	-	не менше 1

Продовження Додатка 24

5	Будівництво об'єктів для компостування відходів в ТГ (зокрема з використанням інструменту співробітництва ТГ) з чисельністю населення від 100 тис. мешканців із середньою оптимальною потужністю 5 тис. тонн готового компосту на рік	од.	-	-	-	<i>не менше 1</i>	-	-	-	<i>не менше 1</i>
6	Організація компостування зелених відходів з громадських парків та садів для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. мешканців (ціль не встановлює обмеження щодо впровадження компостування в інших менших населених пунктах)	%	-	40	80	100	100	100	100	100
7	Будівництво об'єктів для компостування біовідходів близько заводів з механіко-біологічного оброблення відходів (у деяких районах України через малу чисельність населення пропонується створення міжрайонних комплексів)	од.	-	-	-	-	-	-	-	<i>не менше 1</i>
8	Зменшення захоронення біовідходів	на % від обсягу ПВ	2	5	8	10	12	14	15	15

Продовження Додатка 24

9	Встановлення сортувальних ліній на полігонах для відходів, що не є небезпечними, для розділення відходів, що біологічно розкладаються, та створення майданчиків для компостування з метою зменшення захоронення біовідходів на полігонах, які приймають до 100 тонн відходів на день	кількість	-	-	-	<i>1</i>	-	-	-	<i>1</i>
10	Встановлення сортувальних ліній на полігонах для відходів, що не є небезпечними, для розділення відходів, що біологічно розкладаються, та створення майданчиків для компостування з метою зменшення захоронення біовідходів на полігонах, які приймають понад 100 тонн відходів на день	кількість	-	-	-	-	-	-	<i>1</i>	<i>1</i>
11	Проведення інформаційних кампаній щодо компостування шляхом розробки Плану комунікаційних заходів	% охоплення населення громади	<i>15</i>	<i>30</i>	<i>45</i>	<i>60</i>	<i>75</i>	<i>90</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

ЗА - заходи, запропоновані авторами (окрім зазначених в НПУВ)

Таблиця 1. Цільові показники РПУВ, прийняті для МПУБВ

Цільові показники	Фактичні значення*	Значення локалізованих цільових показників РПУВ			Значення цільових показників, прийнятих для МПУБВ		
		рік	рік	рік	рік	рік	рік
1	2	3	4	5	6	7	8

* Рекомендується наводити фактичні дані на момент розроблення МПУВ

Таблиця 1. Завдання та заходи МПУБВ³⁴

№	Назва заходу	Строк виконання	Обсяг фінансування, тис. грн	Джерело фінансування	Відповідальні за виконання	Індикатор виконання
Розділ І. Удосконалення інституційної структури та зміцнення кадрового потенціалу						
Завдання 1. Забезпечення реалізації МПУБВ						
1.1	Створення робочої групи з впровадження МПУБВ	2026		Не потребує додаткового фінансування	ОМС	Робоча група створена
1.2	Проведення морфологічного аналізу з метою визначення складу ПВ [10]	2027, 2030, 2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість досліджень
1.3	Проведення інвентаризації зелених насаджень у громаді [9]	2027, 2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість інвентаризацій
1.4	Розробка і реалізація програми розвитку та збереження зелених насаджень в громаді	2028–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Затверджена програма, звіт із виконання
1.5	Моніторинг виконання заходів МПУБВ [3]	щорічно			ОМС	% досягнутих завдань та виконаних заходів
Завдання 2. Зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління біовідходами						
2.1 НПУВ	Проведення оцінки існуючої інституційної та адміністративної спроможності щодо впровадження законодавства про управління відходами, зокрема його функціонального аналізу	2026–2027	-	Не потребує додаткового фінансування	ОМС	Звіт з оцінки

Продовження Додатка 26

2.2 НПУВ	Розроблення планів посилення інституційного та адміністративного потенціалу	2026		Не потребує додаткового фінансування	ОМС	Затверджений план
2.3 НПУВ	Розроблення та впровадження програм підвищення кваліфікації, проведення тренінгів/семінарів для працівників органів виконавчої влади, ОМС та суб'єктів господарювання з управління відходами	2027–2030		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Проведено тренінги/семінари; % працівників, які пройшли навчання
2.4	Запрошення в громаду молодих спеціалістів-екологів в сфері управління відходами (створення привабливих умов для роботи та проживання)	2027–2033		Місцевий бюджет	ОМС	Кількість запрошених спеціалістів
2.5	Направлення на профільне навчання місцевої молоді з числа екоактивістів (укладання договору про оплату навчання з обов'язковим поверненням в громаду як фахівця)	2027–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Збільшення кількості спеціалістів екологічного профілю
2.6 НПУВ	Кількість робочих місць, створених завдяки впровадженню раціонального управління біовідходами	2027–2033		Місцевий бюджет	ОМС	Кількість робочих місць
2.7 НПУВ	Оцінка виконання планів посилення інституційного та адміністративного потенціалу	2033		Не потребує додаткового фінансування	ОМС	Звіт з виконання

Продовження Додатка 26

Завдання 3. Забезпечення функціонування інформаційної системи управління відходами						
3.1	Створення ГІС-системи з управління відходами, у тому числі біовідходами	2026–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	діюча ГІС-система
3.2	Ведення статистичного обліку щодо збору та оброблення біовідходів	Постійно		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Щорічні звіти
Завдання 4. Підвищення обізнаності населення щодо управління біовідходами						
4.1	Розробка та реалізація Плану комунікаційних заходів щодо управління відходами	2026		Місцевий бюджет	ОМС	Затверджений план, звіт з виконання
4.1 НПУВ	Проведення кампанії з підвищення обізнаності з управління біовідходами (організація конференцій та засідань за круглим столом тощо)	2026–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість проведених кампаній, щорічний приріст кількості залучених жителів громади, %
4.2 НПУВ	Сприяння запровадженню системи компостування відходів утворювачами на присадибних, дачних і садових земельних ділянках	2025–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість розроблених економічних стимулів, кількість і % запроваджених систем компостування відходів на присадибних, дачних і садових земельних ділянках

Продовження Додатка 26

4.3	Проведення освітніх заходів у навчальних закладах (садочки, школи, ліцеї, коледжі, університети, заклади позашкільної освіти)	2026–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість проведених освітніх заходів та їх учасників
4.4	Зменшення випадків спалювання біовідходів	2026–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	% зменшення
Завдання 5. Очищення історичних місць розміщення відходів, зокрема ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ та відходів, власник яких не встановлений						
5.1 НПУВ	Проведення інвентаризації історичних місць розміщення відходів, включаючи проведення оцінки ризиків	2026–2027		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Звіт з інвентаризації
5.2 НПУВ	Розроблення плану поетапної рекультивації історичних місць розміщення відходів залежно від ступеня ризику об'єкту	2027–2028		Кошти фонду ОНПС, інші не заборонені	ОМС	Затверджений план
5.3 НПУВ	Рекультивація та ліквідація історично забруднених ділянок та об'єктів залежно від ступеня ризику об'єкта; ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ та рекультивація місць їх розміщення	2026–2033		Кошти фонду ОНПС, інші не заборонені	ОМС	Кількість рекультивованих та/або історично ліквідованих забруднених ділянок та об'єктів, ліквідовано сміттєзвалища

Продовження Додатка 26

Розділ II. Організація діяльності з управління за видами біовідходів. Управління біовідходами у складі побутових						
Завдання 1. Вдосконалення та підтримання системи управління біовідходами у складі побутових						
1.1 НПУВ	Зменшити захоронення біовідходів до 2030 року на 10 % обсягу біовідходів, які утворюються у складі ПВ; до 15% до 2033 року	2027–2033		Місцевий бюджет	ОМС	% зменшення захоронення біовідходів
1.2	Впровадження сталих закупівель на підприємствах, організаціях і установах державної і комунальної форм власності [13]	2026–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	вартість, обсяг і % сталих закупівель
1.3	Впровадження природоорієнтованих рішень (дощові садки, багаторічні луки, біосмуги, квіткові узбіччя, фітофільтри, зменшення частоти косіння) [14]	2026–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість рішень; площа; зменшення зелених відходів, %
1.4 НПУВ	Підготовка біовідходів до повторного використання та рециклінгу	2027–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Обсяг біовідходів, підготовлених до рециклінгу
1.5	Розробка тарифної політики для стимулювання роздільного збирання відходів [23]	2027–2028		Не потребує додаткового фінансування	ОМС	Наявність затвердженої тарифної політики
1.6 НПУВ	Реалізація пілотних проєктів для впровадження системи збирання та оброблення відходів, що біологічно розкладаються й утворюються в закладах громадського харчування, торгівлі та ринків	2027–2029		Місцевий бюджет, кошти, що надходять від оплати послуги з управління ПВ, фонд ОНПС	ОМС, суб'єкти господар. (за згодою)	Кількість і потужність реалізованих пілотних проєктів

Продовження Додатка 26

Завдання 2. Розвиток інфраструктури збирання біовідходів у складі побутових відходів						
2.1 НПУВ	Впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання ПВ із щорічним збільшенням охоплення населення на 10 %, починаючи з другого року дії МПУВ	2027–2033		Місцевий бюджет	ОМС	% охоплення населення
2.2 НПУВ	Оновлення матеріально-технічної бази для збирання змішаних ПВ та для роздільного збирання ПВ, щодо яких не запроваджено РВВ. Закупка спеціалізованої техніки та обладнання	2026–2033		Місцевий бюджет, державні програми, інші не заборонені	ОМС, суб'єкти господар. (за згодою)	Оновлено матеріально-технічну базу
2.3 НПУВ	Встановлення контейнерів для роздільного збирання біовідходів. Утворення центрів/мобільних пунктів роздільного збирання та підготовки до повторного використання ПВ, для яких не встановлено системи розширеної відповідальності виробника	2026–2033		У межах фінансування, передбаченого для ОВВ та ОМС, кошти, що формуються під час надходжень від тарифів на послуги з управління ПВ, інші не заборонені	ОМС, суб'єкти господар. (за згодою)	Кількість встановлених контейнерів і центрів/мобільних пунктів
2.4	Розширення маршрутів збирання біовідходів	2027–2033		Місцевий бюджет	ОМС	Кількість маршрутів; охоплена територія

Продовження Додатка 26

Завдання 3. Розвиток інфраструктури відновлення біовідходів у складі побутових						
3.1	Впровадження індивідуального компостування для домогосподарств	2026–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість і % домогосподарств, в яких впроваджено індивідуальне компостування
3.2	Впровадження громадського компостування для підприємств, установ і організацій комунальної і державної власності	2026–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість підприємств, встановлених громадських компостерів, зібраних біовідходів, рівень забруднення біовідходів
3.3	Стимулювання впровадження громадського компостування для підприємств, установ і організацій приватної власності	2026–2033		Кошти суб'єктів господарювання, інші не заборонені	ОМС	Кількість розроблених стимулів, кількість підприємств, встановлених громадських компостерів, зібраних біовідходів, рівень забруднення біовідходів

Продовження Додатка 26

3.4 НПУВ	Організація компостування в місцях видалення відходів у буртах або “рукавах” у малих ТГ	2027–2030		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість і потужність майданчиків
3.5 НПУВ	Організація компостування на спеціалізованих майданчиках у громадах <100 тис.осіб	2028–2030		Державні програми, інші не заборонені	ОДА, ОМС	Кількість і потужність введених в експлуатацію об’єктів
3.6 НПУВ	Будівництво об’єктів для компостування відходів в ТГ (зокрема з використанням інструменту співробітництва ТГ) з чисельністю населення від 100 тис. мешканців із середньою оптимальною потужністю 5 тис. тонн готового компосту на рік	2028–2030		Державні програми, інші не заборонені	ОДА, ОМС	Кількість і потужність введених в експлуатацію об’єктів
3.7 НПУВ	Будівництво об’єктів оброблення ПВ (відновлення матеріалів МБО, термічного, анаеробного оброблення, компостування, для виробництва біогазу)	2027–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість і потужність об’єктів
Завдання 4. Розвиток інфраструктури видалення (захоронення) побутових відходів						
4.1 НПУВ	Встановлення сортувальних ліній на полігонах для відходів, що не є небезпечними, для розділення відходів, що біологічно розкладаються. Створення компостувальних майданчиків для зменшення захоронення біовідходів на полігонах, які приймають до 100 тонн до 2030 року	2026–2030		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість і потужність об’єктів

Продовження Додатка 26

4.2 НПУВ	Встановлення сортувальних ліній на полігонах для відходів, що не є небезпечними, для розділення відходів, що біологічно розкладаються. Також створення майданчиків для компостування з метою зменшення захоронення біовідходів на полігонах, які приймають понад 100 тонн відходів на день до 2033 року	2026–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість і потужність об'єктів
Розділ III. Організація діяльності з управління за видами біовідходів. Управління рослинними відходами сільського та лісового господарства, харчової та деревообробної промисловості						
Завдання 1. Організація системи збирання та транспортування рослинних і деревних відходів						
1.1	Стимулювання впровадження сталих закупівель на підприємствах, організаціях і установах приватної форми власності [13]	2026–2033		Кошти суб'єктів господарювання, гранти, інші не заборонені	ОМС	вартість, обсяг і % сталих закупівель
1.2	Стимулювання впровадження природоорієнтованих рішень (дощові садки, багаторічні луки, біосмути, квіткові узбіччя, фітофільтри, зменшення частоти косіння) на підприємствах, організаціях і установах приватної форми власності [14]	2026–2033		Кошти суб'єктів господарювання, гранти, інші не заборонені	ОМС	Кількість рішень; площа; зменшення зелених відходів, %

Продовження Додатка 26

1.3 НПУВ	Створення інфраструктури для управління відходами рослинного походження, зокрема: створення об'єктів з анаеробного розкладання відходів рослинного походження: створення об'єктів для рециклінгу відходів рослинного походження, створення об'єктів оброблення відходів тваринного походження	2026—2033		Кошти суб'єктів господарювання, гранти, інші не заборонені	Суб'єкти господар. (за згодою)	Кількість і потужність об'єктів
1.4	Укладання угод про співпрацю з фермерськими та сільськогосподарськими підприємствами щодо передачі рослинних відходів від населення та сприяння організації процесів їх відновлення	2026—2033		Кошти, що формуються під час надходжень від тарифів на послуги з управління ПВ, інші не заборонені	ОМС, суб'єкти господар. (за згодою)	Кількість укладених угод, обсяг зібраних і відновлених біовідходів
1.5	Стимулювання підприємств, установ і організацій приватної власності до впровадження систем для використання біогазу, отриманого від дегазації відходів, що біологічно розкладаються	2026—2033		Кошти суб'єктів господарювання, інші не заборонені	ОМС	Кількість розроблених стимулів, кількість і потужність біогазових установок
1.6	Стимулювання створення вермиферм	2026—2033		Кошти суб'єктів господарювання, інші не заборонені	ОМС	Кількість розроблених стимулів, кількість і потужність вермиферм

Продовження Додатка 26

Розділ IV. Організація діяльності з управління за видами біовідходів. Управління відходами, що біологічно розкладаються						
4.1	Впровадження сталих закупівель на підприємствах, організаціях і установах державної і комунальної форм власності [13]	2026–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Вартість, обсяг і % сталих закупівель
4.2	Впровадження природоорієнтованих рішень (дощові садки, багаторічні луки, біосмуги, квіткові узбіччя, фітофільтри, зменшення частоти косіння) [14]	2026–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість рішень; площа; зменшення зелених відходів, %
4.3	Організація окремого збирання зелених відходів від об'єктів благоустрою	2027–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Обсяг зібраних відходів
4.4 НПУВ	Організація компостування зелених відходів з громадських парків та садів для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. мешканців (ціль не встановлює обмеження щодо впровадження компостування в інших менших населених пунктах)	2026–2033		Місцевий бюджет, інші не заборонені	ОМС	Кількість і потужність об'єктів
4.5 НПУВ	Організація окремого збирання відходів тваринного походження (харчові рештки, субпродукти, кістки)	2029–2033		Місцевий бюджет, фонд ОНПС, кошти, що надходять від оплати за послуги з управління ПВ	КП, Відділ ЖКГ, ОМС (за згодою)	Обсяг зібраних відходів

Продовження Додатка 26

4.6 НПУВ	Проведення інвентаризації об'єктів із зберігання, оброблення відходів тваринного походження та тваринних екскрементів для приведення їх кількості та потужностей у відповідність з потребами оброблення відходів (зокрема мобільних установок у разі виникнення спалаху інфекційних захворювань)	2026-2027		У межах фінансування, передбаченого для місцевих ОБВ та ОМС, кошти фонду ОНПС, інші не заборонені	ОМС разом із рег. відділеннями Держпродспо живслужби	Звіт з інвентаризації
4.7 НПУВ	Створення об'єктів оброблення відходів тваринного походження (сільське господарство)	2026-2033		У межах фінансування, передбаченого для місцевих ОБВ та ОМС, кошти фонду ОНПС, інші не заборонені	ОМС разом із рег. відділеннями Держпродспо живслужби	Кількість і потужність об'єктів
4.8	Створення об'єктів оброблення відходів тваринного походження (харчова промисловість)	2026-2033		У межах фінансування, передбаченого для місцевих ОБВ та ОМС, кошти фонду ОНПС, інші не заборонені	ОМС разом із рег. відділеннями Держпродспо живслужби	Кількість і потужність об'єктів

Джерела інформації:

ЗА - завдання та заходи, запропоновані авторами як приклад (окрім НПУВ)

Додаток 27

Таблиця 1. Загальна потреба у фінансуванні заходів МПУБВ

№*	Найменування витрат	Кількість, одиниць	Потреба у фінансуванні, тис. грн.
1	Усього за МПУБВ		
	Створення та розвиток інституційної структури системи управління відходами ТГ		
1.1			
1.2			
2	Управління біологічними у складі ПВ		
2.1	Управління відходами зелених насаджень		
2.2	Управління харчовими відходами		
3	Управління рослинними відходами сільського та лісового господарства, харчової та деревообробної промисловості		
3.1	Управління рослинними відходами сільського господарства		
3.2	Управління рослинними відходами лісового господарства		
3.3	Управління рослинними відходами харчопереробної промисловості		
3.4	Управління рослинними відходами деревообробної промисловості		
4	Управління відходами, що біологічно розкладаються		

Додаток 28

Таблиця 1. Плановий розподіл обсягів фінансування за джерелами фінансування

	рік	рік	рік	рік	рік	рік	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8
Потреба у фінансуванні заходів МПУБВ, тис. грн							
бюджет територіальної громади, тис. грн							
бюджет області, Автономної Республіки Крим, міст Київ та Севастополь, тис. грн							
державний бюджет, тис. грн							
кошти надавачів послуг, тис. грн							
інші джерела, тис. грн							

Таблиця 1. Біовідходи, придатні для компостування^{СА}

Категорія	Приклади	Особливості	Код НПВ*
Харчові відходи	Овочі, фрукти, хліб, каші, макарони, кавова гуща, чайне листя, яєчна шкаралупа	Швидко розкладаються, утворюють якісний компост	20 01 08 – кухонні відходи та відходи підприємств громадського харчування, що піддаються біологічному розкладу 20 03 02 - відходи ринків
Відходи зелених насаджень	Скошена трава, листя, бур'яни, дрібні гілки	Забезпечують структуру компосту, потребують подрібнення	20 02 – садові та паркові відходи (разом із відходами кладовищ) 20 02 01 – відходи, що піддаються біологічному розкладу
Відходи харчової промисловості	Відходи харчових та переробних підприємств, консервних виробництв, пекарень	Можуть бути основою для великих компостних майданчиків	02 03 – відходи виробництва та переробки фруктів, овочів, зернових, харчових олій, какао, кави, чаю та тютюну; виробництва консервів; виробництва дріжджів та дріжджового екстракту, приготування меляси та ферментації
Сільськогосподарські відходи	Солома, лушпиння, полова	Добре поєднуються з харчовими відходами, регулюють вологість	02 01 – відходи сільського та лісового господарства, аквакультури, садівництва, мисливства та рибальства

СА - складено авторами

*[Національний перелік відходів | ЕкоСистема](#)

Таблиця 2. Біовідходи, придатні для біогазових установок^{СА}

Категорія	Приклади	Особливості	Код НПВ*
Харчові відходи	Залишки їжі, харчові відходи закладів громадського харчування	Високий вихід біогазу, потребують попереднього подрібнення	20 01 08 – кухонні відходи та відходи підприємств громадського харчування, що піддаються біологічному розкладу
Відходи харчової промисловості	Відходи виробництва соків, меляса, сироватка, жом, дробина пивна, жири, шрот, макуха	Забезпечують стабільну роботу біогазових установок	02 03 – відходи виробництва та переробки фруктів, овочів, зернових, харчових олій, какао, кави, чаю та тютюну; виробництва консервів; виробництва дріжджів та дріжджового екстракту, приготування меляси та ферментації; 02 05 - відходи виробництва молочних продуктів
Сільськогосподарські відходи	Гній, послід, солома, лушпиння, силос, підстилка з соломи, зіпсовані корми	Найбільш поширена сировина для біогазових станцій	02 01 – відходи сільського та лісового господарства, аквакультури, садівництва, мисливства та рибальства 02 01 06 – тваринні фекалії, урина та гній (включаючи зіпсовану солому), стоки, зібрані окремо та оброблені поза місцями утворення
Відходи зелених насаджень	Трава, гілля, опале листя	Використовуються як додатковий субстрат, підвищують вихід газу	20 02 – садові та паркові відходи (разом з відходами кладовищ) 20 02 01 – відходи, що піддаються біологічному розкладу

СА - складено авторами

*[Національний перелік відходів | ЕкоСистема](#)

Авторський колектив:

Іванова Вікторія, кандидатка економічних наук, доцент, доцентка кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища Маріупольського державного університету, м. Київ, експертка ГО «Екологічні новини» (м. Херсон), представниця Zero Waste Alliance Ukraine

Кундельська Тамара, кандидатка технічних наук, екологічна експертка, старша наукова співробітниця природного заповідника «Горгани», м. Івано-Франківськ, експертка ГО «Екологічні новини» (м. Херсон), представниця Zero Waste Alliance Ukraine

Машкова Ольга, кандидатка географічних наук, магістерка екології, менторка програм Zero Waste Cities, Zero Waste Business Certification, голова ГО «Екологічні новини» (м. Херсон), представниця Zero Waste Alliance Ukraine

